

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. P.**, bývajúcej v D. zastúpenej JUDr. P. Z., advokátom so sídlom v D. proti žalovaným **1/ Š. C.**, bývajúcemu v Ž. **2/ C. C.**, bývajúcej v v Ž. **o určenie, že žalovaní nesplnili podmienky vydržania k pozemku, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľke A. P. a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25 C 213/2009, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 25. februára 2011 sp. zn. 5 Co 46/2011, takto

r o z h o d o l

Dovolanie žalobkyne **o d m i e t a**.

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina uznesením z 29. decembra 2010 č. k. 25 C 213/2009-47 odmietol podanie žalobkyne z 28. októbra 2009, ktoré podľa obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania (§ 79 O.s.p.) s poukazom na ustanovenia § 42 ods. 3 O.s.p. a § 43 ods. 1,2 O.s.p. Vychádzal z toho, že žalobkyňa v návrhu na začatie konania riadne nevymedzila a neuviedla čoho sa domáha (vada žalobného petitu z hľadiska jeho úplnosti, určitosti, zrozumiteľnosti, t.j. i vykonateľnosti). Na výzvu súdu smerujúcu k doplneniu návrhu o uvedenie – konkretizáciu pozemku v žalobnom petite – t.j. špecifikáciu tejto nehnuteľností podľa katastrálneho územia, parcelného čísla evidovaného v súbore popisných informácií registra „C“ alebo „E“, druhu pozemku a výmery pozemku, žalobkyňa nereagovala, podanie neopravila ani nedoplnila i keď bola poučená o právnych následkoch s tým spojených (odmietnutí podania v zmysle § 43 ods. 2 O.s.p.). Z uvedených dôvodov súd podanie

odmietol. Žalovaným 1/ a 2/ nepriznal náhradu trov konania podľa § 146 ods. 2, vety prvej O.s.p. z dôvodu, že v konaní im žiadne trovy nevznikli.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline uznesením z 25. februára 2011 sp. zn. 5 Co 46/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p. potvrdil; vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa, pokiaľ tento považoval žalobný petit (obsahovo pozostávajúci z troch výrokov) za neurčitý a nevykonateľný pokiaľ sa v každom z výrokov uvádza odkaz na „pozemok“ bez toho, aby bol presne konkretizovaný (špecifikovaný), tak ako ju formuloval vo výzve adresovanej žalobkyni súd prvého stupňa. Zhodne so súdom prvého stupňa zdôraznil, že žalobný petit (sám o sebe) musí byť vždy úplný, presný, určitý, zrozumiteľný a materiálne vykonateľný. Označený nedostatok žalobného petitu bol dôvodom výzvy súdu, ktorú žalobkyňa nerešpektovala považujúc svoje podanie z 28. októbra 2009 za úplné a zrozumiteľné. S týmto názorom žalobkyne sa odvolací súd nestotožnil a preto rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podľa jej názoru došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že sudy neakceptovali jej stanovisko, že podanie (žaloba) obsahovala všetky zákonom stanovené náležitosti, teda neobsahovala vady, pre ktoré by nebolo možné v konaní pokračovať. Žalobkyňa v podanej žalobe (v jej obsahu) presne a nezameniteľne označila pozemok (navyše pripojila i list vlastníctva k pozemku) ku ktorému žiadal určiť, že 1/ je jeho vlastníčkou, 2/ žalovaní nesplnili podmienky jeho vydržania a 3/ tento patrí do dedičstva po poručiťke A. P.. Vymedzenie (odôvodnenosť) takto určených žalobných petitov vyplýva z opisu rozhodujúcich skutočností v žalobe. Vychádzajúc z uvedeného nepovažovala za správny záver súdov, že nedošlo k dostatočnej špecifikácii žalobného petitu pri označení nehnuteľnosti (pozemku) a preto nebolo možné v tomto konaní pokračovať (§ 43 ods. 2 O.s.p.). Poukázala, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov konania a nadmerný tlak na dopĺňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (IV. ÚS

1/02). Odmietnutím podania (žaloby) dovolateľka stratila vlastnícke právo v dôsledku uplynutia 10 ročnej vydržacej doby k pozemku žalovanými.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), splňajúca podmienku osobitného zastúpenia pre dovolacie konanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dvolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu, preto (odhliadnuc od prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. – k tomu viď ďalej) pri posudzovaní jeho prípustnosti treba vychádzať z ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa. Napadnuté (potvrdzujúce) uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky žiadneho z rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., preto dovolanie proti nemu v zmysle týchto ustanovení nie je procesne prípustné.

Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku a uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa

už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené.

Dovolaateľka netvrdí, že by konanie bolo postihnuté vadou konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vada tejto povahy ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; namieta však, že konanie trpí vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súdy odmietli podanie (žalobu), aj napriek tomu, že pre uvedený postup neboli splnené zákonné podmienky, čím došlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom..

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd podľa § 43 ods. 2 O.s.p. odmietne podanie (návrh na začatie konania), hoci podmienky pre tento postup nie sú dané, pretože sa takýmto rozhodnutím bráni dovolaateľke v realizácii procesného práva domáhať sa ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené na súde. V danej veci ale o také odňatie možnosti konať pred súdom nešlo.

Pri posudzovaní dovolania žalobkyne podľa obsahu je zrejmé, že podstatnou je v ňom námietka, že súdy nesprávne považovali špecifikáciu žalobného petitu pri označení nehnuteľnosti (pozemku) za neurčitú a nevykonateľnú aj napriek tomu, že žalobkyňa v obsahovej časti žaloby (opisujúcej skutkový i právny stav veci) pozemok označila údajmi z katastra nehnuteľnosti (číslo listu vlastníctva – X., katastrálnym územím – B., parcelným číslom – X., druhom pozemku - trvalý trávnatý porast a výmerou - X. m²) a k žalobe ako prílohu (listinný dôkaz) pripojila informatívny výpis listu vlastníctva č. X. (č.l. 11 spisu).

V zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. má návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3 O.s.p.) obsahovať meno, zamestnanie a bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha. Návrh na začatie konanie musí obsahovať konkrétny návrh výroku rozsudku obsahujúci rozsah uplatneného nároku. V návrhu na začatie konania musia byť uvedené rozhodujúce skutkové údaje konkretizujúce uplatnený nárok, a to v takom rozsahu, ktorý umožňuje jeho jednoznačnú individualizáciu, t.j. nemožnosť zámeny. Opísanie rozhodujúcich skutočností slúži k vymedzeniu predmetu konania po stránke skutkovej a k jeho identifikácii, ktorá ho odlišuje od predmetov iných konaní. Návrh musí byť presný a určitý, lebo súd je (okrem výnimiek uvedených v zákone) návrhom na začatie konania viazaný.

Najdôležitejšou obsahovou náležitosťou návrhu je petit. V ňom navrhovateľ uvádza, ako by podľa jeho želania mal súd rozhodnúť, resp. ako by mal znieť výrok jeho rozsudku. Ním zároveň stanovuje rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje súdu medze toho, o čom a ako má rozhodnúť. Pretože v podstate ide o návrh súdneho výroku, kladie zákon na formuláciu petitu určité požiadavky, rešpektovaním ktorých sa zabezpečuje presnosť a určitosť (teda aj vykonateľnosť) výrokov rozsudkov. Presný a určitý petit je pre súd rámcom rozhodovania, z ktorého nesmie vybočiť a ktorý môže prekročiť len v taxatívne vymedzených prípadoch (§ 153 ods. 2 O.s.p.).

Žalobný petit (návrh na výrok rozsudku súdu) musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Je to nutné z toho dôvodu, že súd musí celkom presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, lebo súd nemôže účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, než sú navrhované. Pokiaľ je žalobný petit nesprávny, t.j. vymedzenie práv a im zodpovedajúcich povinností v ňom obsiahnutých je nepresné, neurčité alebo nezrozumiteľné, prevzatie takéhoto petitu do výroku súdneho rozhodnutia by malo za následok, že by rozhodnutie bolo nevykonateľné. Uvedené požiadavky nie sú formálne, ale nevyhnutné pre výsledok konania, teda pre to, aby rozhodnutie bolo vykonateľné a aby mohli nastať účinky žalobcom zamýšľané (I. ÚS 233/97).

Nedostatok zákonom stanovených náležitostí návrhu na začatie konania bráni jeho vecnému prejednaniu a pokračovaniu v konaní (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 221/2007, 3 Cdo 126/2011). Ak návrh neobsahuje uvedené náležitosti, je nesprávny alebo nezrozumiteľný, sudca alebo poverený zamestnanec

súdu je povinný v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. uznesením vyzvať účastníka, aby ho v určenej lehote opravil alebo doplnil a súčasne je povinný účastníka poučiť, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Dovolací súd sa stotožňuje so záverom súdov nižších stupňov, že podanie dovolateľky z 28. októbra 2009 (č.l. 1 - 11 spisu) – pokiaľ ide o označenie pozemku v žalobnom petite (v návrhu, čoho sa žalobkyňa domáha) – jeho vymedzenie (konkretizácia, špecifikácia) chýba, čím je žalobný petit neurčitý (prípadne nebol by takto ani vykonateľným) a preto konanie trpí vadou, pre ktorú nemožno ďalej v konaní pokračovať. Nebolo možné prisvedčiť prípadným požiadavkám žalobkyne, aby vady žaloby odstraňoval súd tak, že by akýmkoľvek svojvoľným spôsobom zasahoval do žalobného petitu a menil jeho obsah. Len žalobkyňa smie vykonať opravu, či úpravu žaloby. Táto jej právna možnosť (autonómna dispozícia) je zachovaná bez ohľadu, či je poučenie (ne)správne o tom, ako sa má oprava, či doplnenie podania podľa súdu vykonať. Procesnoprávny úkon, ktorým sa opravuje, mení, dopĺňa alebo inak upravuje obsah žaloby patrí pritom len žalobkyňi, nie súdu. Len na účastníkovi konania (v danom prípade žalobkyňi) záleží, či takýto úkon uskutoční. Je zrejmé, že v predmetnom prípade žalobkyňa odmietala doplniť žalobný petit, zotrúvajúc na svojom názore o určitosti jej žaloby ako celku. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že skutkový obsah žaloby musí byť premietnutý do žalobného návrhu (žalobného petitu), musí s ním byť vo vzájomnom logickom prepojení; pokiaľ žalobkyňa v obsahu žaloby prezentovala určité tvrdenia k nehnuteľnosti, mal aj žalobný petit (žalobný návrh – časť žaloby) obsahovať vymedzenie tej nehnuteľnosti, ku ktorej sa v súdnom konaní domáhala požadovaných určení; bez ďalšieho možno konštatovať, že pokiaľ tomu tak nebolo, bol tu zjavný nesúlad (najmä z hľadiska určitosti) medzi obsahom žaloby (prezentovanými skutkovými tvrdeniami) a žalobným petitom, ktorý sa súdy správne pokúšali odstrániť za súčinnosti žalobkyne. Žalobkyňa odmietala participovať na odstránení väd podania, súdy preto nemali inú právnu možnosť, len jej podanie odmietnuť. Neobstojí v tejto súvislosti argumentácia dovolateľky o prílišnom formalizme v postupe súdov pri posudzovaní toho, či (nie)je postačujúce označenie nehnuteľnosti pojmom – pozemok – bez ďalších údajov v žalobnom petite. Žalobným petitom je súd viazaný, jeho vyjadrenie sa v konečnom dôsledku transformuje vo výroku meritórneho rozhodnutia súdu a v prípade núteného výkonu takéhoto rozhodnutia je toto exekučným titulom. Pokiaľ má dôjsť k zmene zápisu vecných práv k nehnuteľnostiam zapísaných v katastri nehnuteľnosti vyžaduje sa, aby nehnuteľnosť bola označená tak, aby ju nebolo možné zameniť s inou nehnuteľnosťou. Neznamená to, že nehnuteľnosť evidovaná

a popisovaná v evidencii nehnuteľnosti musí byť nutne identifikovaná všetkými údajmi vyžadovanými predpismi o evidencii nehnuteľnosti, požiadavka jej určitosti – nezameniteľnosť pritom musí byť bezpodmienečne zachovaná. Z uvedeného plynie, že hodnotiace kritéria určitosti v takýchto prípadoch, ktorým je i nehnuteľnosť zapísaná (evidovaná) v katastri nehnuteľnosti sa nemusí nevyhnutne opierať o údaje z príslušnej evidencie, postačuje ich označenie takým spôsobom (prípadne i niektorým z údajov evidencie), aby boli nezameniteľne rozpoznateľné od iných (porovnaj stanovisko Najvyššieho súdu ČR z 28. júna 2000, sp.zn. Cpjn 38/98, uverejneného v Sbírcce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 44, ročník 2000). Povinnosťou, ktorú si žalobkyňa preukázateľne nesplnila ani na výzvu súdu, bolo uviesť mimo označenia, že sa jedná o pozemok, aj ďalšie identifikačné znaky charakterizujúce túto nehnuteľnosť. Tieto mohla žalobkyňa uviesť na základe podkladov, ktoré mala preukázateľne k dispozícii už pri podaní návrhu na začatie konania súdu (viď obsah žaloby a jej prílohy, tiež informatívneho výpisu z listu vlastníctva - čl. 1 až 11 spisu). Nešlo teda o prípad, kedy by rozhodné údaje pre označenie (identifikáciu) nehnuteľnosti boli výlučne v dispozičnej moci druhej strany v spore, súdu, iného orgánu verejnej správy, alebo tretieho subjektu nezúčastneného na konaní, ku ktorým by žalobkyňa nemala prístup.

Súdy teda v danej veci správne posudzovali otázku splnenia náležitostí návrhu na začatie konania v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. a vzhľadom na to, že dovolateľka napriek súdnej výzve vady predmetného podania neodstránila, postupoval súd prvého stupňa správne, keď toto jej podanie odmietol (§ 43 ods. 2 O.s.p.); rovnako správne postupoval odvolací súd, keď jeho uznesenie ako vecne správne potvrdil. Pretože sa súdy riadili zákonom, nie je opodstatnené tvrdenie dovolateľky, že ich postupom jej bola odňatá možnosť pred súdmi konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Nakoľko prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodiť z § 239 O.s.p. a nedošlo ani k zisteniu väd konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné.

Dovolací súd nepriznal procesne úspešným žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania a súčasne im

žiadne trovy v dovolacom konaní ani nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2012

**JUDr. Daniela Š v e c o v á ,v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť :
Hrčková Marta